

Σαν σήμερα το 1940: Ο torπιλισμός της «Έλλης»

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ανήμερα της εορτής της Παναγίας το 1940, το ιταλικό υποβρύχιο «Ντελφίνο» torπιλίζει και βυθίζει στο λιμάνι της Τήνου το ελληνικό καταδρομικό «Έλλη».

Τον Αύγουστο του 1940 ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος κόντευε να συμπληρώσει ένα χρόνο. Η Ελλάδα, την οποία κυβερνούσε δικτατορικά ο Ιωάννης Μεταξάς, μπορεί να τηρούσε ουδέτερη στάση, αλλά ήταν εμφανές ότι βρισκόταν στο πλευρό της Αγγλίας, που εκείνη την περίοδο δοκιμαζόταν σοβαρά από τις αεροπορικές επιθέσεις της «Λουφτβάφε». Η φασιστική Ιταλία, σύμμαχος της ναζιστικής Γερμανίας, με τον ισχυρό στόλο της διεκδικούσε την πρωτοκαθεδρία στις θάλασσες της Μεσογείου από τη Μεγάλη Βρετανία.

Η διαταγή για τον torπιλισμό της «Έλλης», ενός ελαφρού καταδρομικού πλοίου («ευδρόμου» με την ορολογία του μεσοπολέμου), δόθηκε από την ιταλό διοικητή των Δωδεκανήσων Τσέζαρε Μαρία Ντε Βέκι, ηγετικό στέλεχος του Φασιστικού

Κόμματος της Ιταλίας και πρέπει να ήταν σε γνώση του Ιταλού δικτάτορα Μπενίτο Μουσολίνι. Το ιταλικό υποβρύχιο «Ντελφίνο» με διοικητή τον υποπλοίαρχο Τζουζέπε Αϊκάρντι ξεκίνησε από τη ναυτική βάση στο Παρθένι της Λέρου το βράδυ της 14ης Αυγούστου, με αποστολή να πλήξει εχθρικά πλοία στην Τήνο, τη Σύρο και στη συνέχεια να αποκλείσει τη Διώρυγα της Κορίνθου.

Τις πρωινές ώρες της 15ης Αυγούστου το ιταλικό υποβρύχιο βρέθηκε έξω από το λιμάνι της Τήνου «εν καταδύσει», με σκοπό να торπιλίσει τα επιβατικά πλοία «Έλση» και «Έσπερος», που μετέφεραν προσκυνητές, αλλά οι Ιταλοί τα θεωρούσαν οπλιταγωγά και συνεπώς εχθρικά. Από το περισκόπιο ο Αϊκάρντι είδε να καταφθάνει στο λιμάνι ένα πολεμικό και δεν άφησε την ευκαιρία να πάει χαμένη, όπως δήλωσε μετά τον πόλεμο. Επρόκειτο για το καταδρομικό «Έλλη», που κατέπλεε στην Τήνο για τις εορταστικές εκδηλώσεις της Μεγαλόχαρης.

Στις 8.25 π.μ., λίγη ώρα πριν από τη λιτάνευση της εικόνας της Παναγίας κι ενώ στην παραλία υπήρχε πολύς κόσμος, το «Ντελφίνο» έπληξε με τρεις торπίλες το ελληνικό πολεμικό πλοίο. Η μία μόνο торπίλη βρήκε στόχο, αλλά έπληξε καίρια το ελληνικό πλοίο στο μηχανοστάσιο και τις δεξαμενές πετρελαίου. Μία ώρα αργότερα, το «Έλλη» βυθίστηκε, παρά τις προσπάθειες του πληρώματος να το κρατήσουν στον αφρό. Οι άλλες δύο торπίλες αστόχησαν και εξερράγησαν στην προκυμαία. Από την επίθεση του «Ντελφίνο» σκοτώθηκαν ένας υπαξιωματικός και οκτώ ναύτες του «Έλλη», ενώ οι τραυματίες ανήλθαν στους 24. Μία γυναίκα, που βρισκόταν στην παραλία, πέθανε από καρδιακή προσβολή μετά την έκρηξη της δεύτερης торπίλης στην προκυμαία.

Μετά την εκτέλεση της αποστολής του, το «Ντελφίνο» απομακρύνθηκε χωρίς να γίνει γνωστή η ταυτότητά του. Μετά από λίγες ώρες κατέπλευσε στη Σύρο, αλλά αναχώρησε αμέσως άπρακτο, καθώς δεν υπήρχε κανένα πλοίο στο λιμάνι του νησιού. Το «Ντελφίνο» επέστρεψε εσπευσμένως στη Λέρο με διαταγή των ιταλικών

αρχών, ακυρώνοντας την αποστολή του στην Κόρινθο. Η επιχείρηση δεν φαίνεται να ήταν σε γνώση των πολιτικών αρχών της Ρώμης (πλην ίσως του Μουσολίνι). Ο υπουργός Εξωτερικών, Γκαλεάτσο Τσιάνο, έγραψε στα απομνημονεύματά του ότι η βύθιση του ελληνικού πλοίου οφείλεται στη θρασύτητα του Ντε Βέκι.

Η έρευνα που διενήργησαν δύτες του Πολεμικού Ναυτικού, έδειξε ότι η τορπίλες ήταν ιταλικές και επομένως η επίθεση έγινε από ιταλικό υποβρύχιο. Η κυβέρνηση Μεταξά τήρησε απόλυτα μυστικό το πόρισμα της έρευνας, για να μην προκαλέσει την Ιταλία και διαταράξει την ουδετερότητα της Ελλάδας. Τελικά, δημοσιοποιήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 1940, δύο ημέρες μετά την ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας. Παρά τούτα, από την πρώτη στιγμή η ελληνική κοινή γνώμη δεν είχε καμία αμφιβολία για την εθνικότητα του υποβρυχίου.

Το 1950, στο πλαίσιο των πολεμικών επανορθώσεων, η Ιταλία παραχώρησε στην Ελλάδα το ελαφρύ καταδρομικό «Ευγένιος της Σαβοΐας» (Eugenio Di Savoia), το οποίο μετονομάστηκε σε «Έλλη» τον Ιούνιο του 1951 και ύψωσε την ελληνική σημαία. Στα μέσα της δεκαετίας του '50 το ναυάγιο του «Έλλη» ανελκύστηκε τμηματικά και πουλήθηκε για παλιοσίδερα (σκραπ). Το 1985 Έλληνες δύτες ανακάλυψαν στο βυθό της Τήνου τα απομεινάρια της ιταλικής τορπίλης που βύθισε το «Έλλη». Το εύρημα εκτίθεται στο Ναυτικό Μουσείο Πειραιά.

Πηγή: sansimera.gr